

GEOGRAAFIA

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli geograafiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb huvi geograafia ning teiste loodus- ja sotsiaalteaduste vastu ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus;
- on omandanud ülevaate looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest paiknemisest ja vastastikustest seostest;
- väärtustab nii kodukohta, Eesti kui ka teiste maade looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust;
- mõistab inimtegevuse sõltumist Maa piiratud ressursidest ja inimtegevuse tagajärgi keskkonnale; suhtub vastutustundlikult keskkonda, järgides säästva arengu põhimõtteid;
- rakendab loodusteaduslikku meetodit probleeme lahendades, planeerib ja teeb uurimistöid, vaatlusi ja mõõdistamisi ning tõlgendab ja esitab saadud tulemusi;
- kasutab teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat geograafiainfot ning loeb ja mõtestab lihtsat loodusteaduslikku teksti;
- on omandanud ülevaate geograafiaga seotud elukutsetest ning mõistab geograafiateadmiste ja -oskuste vajalikkust erinevates töövaldkondades;
- mõistab loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse olulisust igapäevaelus, on loov ning motiveeritud elukestvaks õppeks.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Geograafia on integreeritud õppeaine, mis kuulub nii loodus- (loodusgeograafia) kui ka sotsiaalteaduste (inimgeograafia) hulka. Geograafia õppimisel areneb õpilaste loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane kirjaoskus. Geograafiat õppides tuginetakse loodusõpetuses omandatud teadmistele, oskustele ja hoiakutele ning tehakse tihedat koostööd matemaatika, füüsika, bioloogia, keemia, ajaloo ja ühiskonnaõpetusega. Geograafiat õppides kujuneb arusaam Maast kui tervikust, keskkonna ja inimtegevuse vastastikusest mõjust. Olulisel kohal on igapäevaelu probleemide lahendamise ja põhjendatud otsuste tegemise oskused, mis aitavad toime tulla kiiresti muutuvus ühiskonnas. Geograafias ning teistes loodus- ja sotsiaalsaines omandatud teadmised, oskused ja hoiakud on aluseks sisemiselt motiveeritud elukestvatele õppele.

Kooligeograafia peamine eesmärk on näidispiirkondade õppimise kaudu saada ülevaate looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest levikust ja vastastikustest seostest. Rõhutatakse loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse säilimise olulisust ning selle uurimise vajalikkust. Õpilastel kujuneb arusaam teadusest kui protsessist, mis loob teadmisi ning annab selgitusi ümbritseva kohta. Seejuures arenevad õpilaste probleemide lahendamise ja uurimuslikud oskused.

Geograafiat õppides on olulise tähtsusega arusaamise kujunemine inimese ja keskkonna vastastikustest seostest, loodusressursside piiratusest ning nende ratsionaalse kasutamise vajalikkusest. Areneb õpilaste keskkonnateadlikkus, võetakse omaks säästliku eluviisi ja jätkusuutliku arengu idee ning kujunevad keskkonda väärtustavad hoiakud. Keskkonda käsitletakse kõige laiemas tähenduses, mis hõlmab nii loodus-, majandus-, sotsiaalse kui ka kultuurilise keskkonna.

Geograafial on tähtis roll õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises. Maailma looduse, rahvastiku ja kultuurigeograafia seostatud käsitlemine on aluseks mõistvale ning tolerantsele suhtumisele teiste maade ja rahvaste kultuuri ning traditsioonidesse. Eesti geograafia õppimine loob aluse kodumaa looduse, ajaloo ja kultuuripärandi väärtustamisele.

Globaliseeruva maailma karmistuvast konkurentsivõime toimetulekuks peab inimene oma eluks, eelkõige õppimiseks, töötamiseks ja puhkamiseks tundma järjest paremini maailma eri piirkondi ning nende majandust, kultuuri ja traditsioone. Geograafiaõpetus aitab kujundada õpilase enesemääratlust aktiivse kodanikuna Eestis, Euroopas ja maailmas.

Geograafiat õppides omandavad õpilased kaardilugemise ja infotehnoloogia kasutamise oskuse, mille vajadus tänapäeva mobiilses ühiskonnas kiiresti kasvab.

Õpitav materjal esitatakse võimalikult probleemipõhiselt ning õpilase igapäevaelu ja kodukohaga seostatult. Õppes lähtutakse õpilaste individuaalsetest iseärasustest ja võimete mitmekülgsusest arendamisest, suurt tähelepanu pööratakse õpilaste õpimotivatsiooni kujundamisele. Selle saavutamiseks kasutatakse erinevaid aktiivõppevorme: probleem- ja uurimuslikku õpet, projektõpet, arutelu, ajurünnakuid, rollimänge, õuesõpet, õppekäike jne. Kõigis õppeetappides kasutatakse tehnoloogilisi vahendeid ja IKT võimalusi.

Uurimusliku õppega omandavad õpilased probleemide püstitamise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise, vaatluste tegemise, mõõdistamise, tulemuste töötlemise, tõlgendamise ja esitamise oskused. Olulisel kohal on erinevate teabeallikate, sh interneti kasutamise ja neis leiduva teabe kriitilise hindamise oskus.

111 KOOLIASTE

1.1. Kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- huvitub looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest ning saab aru loodus- ja sotsiaalteaduste tähtsusest ühiskonna arengus;
- on omandanud ülevaate looduse ja ühiskonna olulisematest nähtustest ja protsessidest ning saab aru nende ruumilisest paiknemisest ja vastastikutest seostest;
- suhtub vastutustundlikult elukeskkonda, väärtustades nii kodukoha, Eesti kui ka teiste maade loodust ja kultuuri ning säästva arengu põhimõtteid;
- kasutab geograafiateadmisi ja loodusteaduslikku meetodit probleeme lahendades;
- kasutab teabeallikaid geograafiainfo leidmiseks, analüüsib, sünteesib ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat teavet ning rakendab seda looduses ja ühiskonnas toimuvate protsesside selgitamisel, nähtuste ja objektide kirjeldamisel ning probleemide lahendamisel;
- on omandanud ülevaate geograafiaga seotud elukutsetest, hindab geograafias omandatud teadmisi ja oskusi karjääri planeerides ning on motiveeritud elukestvaks õppeks.

1.2. Õppesisu

1. Kaardiõpetus

Põhimõisted: plaan, kaart, üldgeograafiline ja teemakaart, arvutikaart, interaktiivne kaart, satelliidifoto, aerofoto, asimuut, leppemärgid, mõõtkava, suure- ja väikesemõõtkavaline kaart, kaardi üldistamine, poolus, paralleel, ekvaator, meridiaan, algmeridiaan, geograafiline laius, geograafiline pikkus, geograafilised koordinaadid, kaardivõrk, ajavöönd, maailmaaeg, vööndiaeg, kohalik päikeseaeg, kuupäevaraja.

2. Geoloogia

Põhimõisted: maakoore, vahevöö, tuum, mandriine ja ookeaniline maakoore, laam, kurrutus, magma, vulkaan, magmakolle, vulkaani lõõr, kraater, laava, tegutsev ja kustunud vulkaan, kuumaveeallikas, geiser, maavärin, murrang, seismilised lained, epitsenter, fookus, tsunami, murenemine, murendmaterjal, sete, settekivim, tardkivim, paljand, kivistik ehk fossiil.

3. Pinnamood

Põhimõisted: pinnamood ehk reljeef, samakõrgusjoon ehk horisontaal, absoluutne kõrgus, suhteline kõrgus, profiiljoon, pinnavorm, mägi, mäeahelik, mäestik, mägismaa, tasandik, kiltmaa, madalik, alamik, mandrilava, mandrinõlv, ookeani keskmäestik, süvik, erosioon, uhtorg.

4. Rahvastik

Põhimõisted: riik, poliitiline kaart, geograafiline asend, rahvastik, rass, rahvastiku tihedus, linnastumine, linn, linnastu.

5. *Kliima*

Põhimõisted: ilm, kliima, ilmakaart, kliimakaart, kliimadiagramm, kuu ja aasta keskmine temperatuur, päikesekiirgus, õhumass, passaadid, mandriline ja mereline kliima, briisid, lumepiir, tuulepealne ja tuulealune nõlv, kliimavööde.

6. *Veestik*

Põhimõisted: veeringe, maailmameri, ookean, laht, väin, sisemeri, ääremeri, vee soolsus, lang, voolukiirus, põrke- ja laugveer, soot, jõorg, sälk-, lamm- ja kanjonorg, delta, kõrgvesi, madalvesi, üleujutus, soolajärv.

7. *Loodusvööndid*

Põhimõisted: loodusvöönd, põhja- ja lõunapöörijoon, seniit, põhja- ja lõunapolaarjoon, polaaröö ja -päev, igikelts, taiga, stepp, preeria, oaas, kõrbestumine, leet-, must- ja punamuld, erosioon, bioloogiline mitmekesisus, põlisrahvas, kõrgusvööndilisus, kõrgmäestik, metsapiir, mandri- ja mägiliustik, Arktika, Antarktika.

8. *Euroopa ja Eesti geograafiline asend, pinnamood ning geoloogia*

Põhimõisted: loodusgeograafiline ja majandusgeograafiline asend, Eesti põhikaart, maastik, kõrgja madalmäestik, lauskmaa, kurdmäestik, noor ja vana mäestik, platvorm, kilp, geokronoloogiline skaala, kõrgustik, madalik, lavamaa, aluspõhi, pinnakate, mandrijää, moreen, moreenküngas, voor, moreentasandik.

9. *Euroopa ja Eesti kliima*

Põhimõisted: samatemperatuurijoon ehk isoterm, õhurõhk, hoovus, läänetuuled, kõrg- ja madalrõhuala, soe ja külm front, tsüklon, antitsüklon.

10. *Euroopa ja Eesti veestik*

Põhimõisted: valgla, veelahe, riimvesi, pankrannik, laidrannik, skäärannik, luide, maasäär, rannavall, põhjavesi, veega küllastunud ja küllastamata kihid, põhjavee tase, vett läbilaskvad ning vett pidavad kivimid ja setted.

11. *Euroopa ja Eesti rahvastik*

Põhimõisted: rahvaloendus, rahvastikuregister, sündimus, suremus, loomulik iive, rahvastikupüramiid, rahvastiku vananemine, ränne ehk migratsioon, sisseränne, väljaränne, vabatahtlik ränne, sundränne, pagulased, rahvuslik koosseis.

12. *Euroopa ja Eesti asustus*

Põhimõisted: linnastumine, linnastu, valglinnastumine.

13. *Euroopa ja Eesti majandus*

Põhimõisted: majanduskaardid, majandusressursid, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, kapital, tööjõud, tööjõu kvaliteet, esmasektor, tööstus, teenindus, energiamajandus, energiaallikad: soojus-, tuuma-, hüdro-, tuule- ja päikeseenergia.

14. *Euroopa ja Eesti põllumajandus ning toiduainetööstus*

Põhimõisted: taimekasvatus ja loomakasvatus, maakasutus, haritav maa, looduslik rohumaa, taimekasvuperiood, looma- ja taimekasvatustalud, istandused.

15. *Euroopa ja Eesti teenindus*

Põhimõisted: isiku- ja äriteenused, avaliku ja erasektori teenused, turism, transport, transiitveod.

1.3. *Õppetegevused*

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega nii huvitegevuseks kui ka puhkuseks;
- 3) võimaldatakse nii individuaal- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd, töö arvutipõhiste õpikeskkondadega ning veebimaterjalide ja teiste teabeallikatega), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: looduskeskkond, arvutiklass, kooliümbrus, muuseumid, näitused, ettevõtted jne;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi ja uurimistöö koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt loodusobjektide ja protsesside vaatlemine ning analüüs, protsesse ja objekte mõjutavate tegurite mõju selgitamine, komplekssete probleemide lahendamine) jne.

1.4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavaga taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Geograafia õpitulemusi hinnates on oluline hinnata nii erinevate mõtlemistasandite arendamist geograafia kontekstis kui ka uurimuslike ja otsuste tegemise oskuste arendamist. Nende suhe hinde moodustumisel võiks kujuneda vastavalt 80% ja 20%. Mõtlemistasandite arendamisel peaks 50% hindest moodustama madalamat järku ning 50% kõrgemat järku mõtlemistasandite oskuste rakendamist eeldavad ülesanded. Uurimuslikke oskusi võib hinnata nii terviklike uurimuslike tööde käigus kui ka üksikuid oskusi eraldi arendades. Põhikoolis arendatavad peamised uurimuslikud oskused on probleemi sõnastamise, taustinfo kogumise, uurimisküsimuste sõnastamise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide koostamise ning analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskused.

Uurimuslike oskuste hindamisel tuleb eraldi tähelepanu pöörata uuringute planeerimise, läbiviimise ning tulemuste analüüsi ja tõlgendamise ning esitamise oskustele. Neid saab hinnata tervikliku uurimusliku töö käigus, kuid ka üksikute etappide raames. Põhikoolis tuleb hinnata eelkõige probleemi sõnastamise, taustinfo kogumise, uurimisküsimuste sõnastamise, andmekogumise, täpsuse tagamise, tabelite-diagrammide koostamise ja analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskusi.

Probleemide lahendamisel hinnatavad üldised etapid on:

- 1) probleemi määratlemine;
- 2) probleemi sisu avamine;
- 3) lahendusstrateegia leidmine;
- 4) strateegia rakendamine;
- 5) tulemuste hindamine.

Mitme samaväärse lahendiga probleemi puhul lisandub neile veel otsuse tegemine. Enam levinud mitme lahendiga probleemid on dilemmad. Nende lahendamisel peab silmas pidama, et kompetentne otsus ei lähtu vaid ühest seisukohast (k. a teaduslikust), vaid on kõigi osapoolte argumente arvestav kompromiss. Näiteks enamiku keskkonnaalaste otsuste tegemisel arvestatakse teaduslikke, majanduslikke, seadusandlikke, sotsiaalseid ja eetilisi-moraalseid aspekte. Dilemmaprobleemide lahenduse hindamisel arvestatakse, mil määral on suudetud otsuse tegemisel arvesse võtta eri osapoolte argumente. Otsusetegemise metoodika õpetamisel on otstarbekas kasutada rühmatöö ja ühisõppe meetodeid.

1.5. Kujundavad üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus

- areneb läbi avastamis- ja tegutsemisrõõmu, väärtustades teadmiste ja oskuste omandamist;
- geograafiaõpetusega kujuneb õpilaste positiivne, säästev ja jätkusuutlik hoiak keskkonna suhtes.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

- areneb mitmesuguste rühmas tehtavate praktiliste tööde kaudu, kus on vajadus aidata kaasõpilasi ja arvestada kaasõpilastega ning nende arvamusega;
- keskkonnateemade õppimisel on probleemidele lahendusi otsides võimalik läbi viia väitlusi, mille käigus arvestatakse lisaks teaduslikele ka seadusandlikke, majanduslikke ning eetilisi-moraalseid aspekte.

Enesemääratluspädevus

- areneb jõukohaste ja arendavate õpiülesannete lahendamise kaudu, kus õpilasi suunatakse analüüsima oma nõrku ja tugevaid külgi loodusteaduste õppimisel;
- tähtis on näidata õpilastele nende positiivset arengut ja stimuleerida usku oma võimetusse ja suurendada enesekindlust õppimisel.

Õpipädevus

- areneb kui õpilane mõistab, et õpitud saab rakendada igapäevaelus ja edaspidistes õpingutes ning tulevases kutsetöös;
- geograafia õppimine toetab õpipädevuse kujunemist erinevate õpitegevuste kaudu;
- edukas edasijõudmine eeldab süstemaatilist õppimist;
- tähtis on aidata õpilasel aru saada temale omasest õpistiilist.

Suhtluspädevus

- areneb geograafiaalaste tekstide analüüsimisel ja tõlgendamisel ning lihtsa geograafiaalase teksti koostamisel; geograafiaalastes tekstides kasutatakse teadusmõisteid, objekte kirjeldatakse füüsikaliste suuruste ja nende mõõtühikute abil;
- tähtis on vastaval tasemel füüsika- ja keemiakeele märkide, nende semantika ja keele reeglite omandamine;
- uurimuslike ülesannete ja probleemide lahendamise tulemuste kirjalikul ja suulisel esitamisel hinnatakse keele kasutamise korrektsust nii õpetaja kui ka kaasõpilaste poolt;
- areneb õpilase esinemis- ja oma arvamuse esitamise julgus, samuti tolerantsus erinevate seisukohtade suhtes.

Matemaatika-, loodusteaduste- ning tehnoloogiaalane pädevus

- areneb geograafia õppimisel seoses jooniste, diagrammide, tabelite jms andmete lugemise ja tõlgendamisega, samuti andmete põhjal jooniste, graafikute, tabelite jms koostamisel ja esitamisel ning mõõtmisel ja mõõtühikute kasutamisel.

Ettevõtlikkuspädevus

- tunnis on kasutatud uurimuslikud tööd ja projektõpe;
- uurimuslik õpe on suunatud sellele, et õpilased õpiksid probleeme nägema, püstitama eesmärgi nende lahendamiseks, leidma iseseisvalt lahendusi ning paindlikult reageerima ideede teostamisel ilmnunud piiratud võimalustele;
- ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustavad ka geograafias õpitavad majandusteemad.

Digipädevus

Õpilane:

- leab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust;
- osaleb digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;
- kasutab probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid;
- oskab suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades;

1.6. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Keel ja kirjandus

Õpilane:

- loeb ja mõistab loodusteaduslikke tekste;
- koostab lihtsaid geograafiaalaseid tekste;
- edukalt kasutab erinevaid teatmeteoseid (reisijutud, ajakirjaartiklid, muistendid, vanasõnad, pärimused, autobiograafiad jt).

Matemaatika

Õpilane:

- tõlgendab andmeid (graafikud, tabelid, diagrammid);
- omandab olulise oskuse modelleerida looduses ja ühiskonnas toimuvaid protsesse, püstitada ja sõnastada hüpoteese, töötada välja lahendusstrateegiaid, töödelda ja esitada infot erineval moel;
- kasutab paljusid matemaatikas õpitud teadmisi praktiliste tööde tegemisel, näiteks plaani koostamisel, vahemaade mõõtmisel, objektide kauguse ja suuna määramisel, jõe voolukiiruse mõõtmisel, maastiku profiiljoone koostamisel jne.

Võõrkeeled

Õpilane:

- otsib infot eri allikatest ja koostab ülevaateid;
- kasutab võõrkeelseid teabematerjale;
- vaatab ainealaseid filme, millel puudub tõlge;

Loodusained

Õpilane:

- kasutab väga paljusid füüsikas, bioloogias ja keemias õpitavaid mõisteid;
- arendab kaarditöö oskust;
- rakendab loodusteaduslikku meetodit ja uurimisoskusi probleeme lahendades;
- kasutab teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat geograafiainfot ning loeb ja mõtestab lihtsat loodusteaduslikku teksti;
- õpib Eesti ja Euroopa maavarade käsitlemist keemias õpitavate tähtsamate maavarade teemaga;
- tänu keemias õpitavate lahuste ja lahutusprotsessidele mõistab geograafias õpitavat maailmamere soolsuse või vee erinevate omaduste temaatikat;

Sotsiaalsained

Õpilane:

- kujundab ruumilist maailmapilti paralleelselt ajaloosündmuste käsitlemisega;
- oskab seostada ajaloos õpitud kaardipilti tänapäevasega;
- õpib tundma koduümbrust ühisel õppekäigul;
- suhtub mõistvalt erinevustesse, suhtub lugupidavalt teiste rahvaste ja made kultuuritraditsioonidesse;

Kunstiained

Õpilane:

- mõistab kunsti tähtsust;
- edukalt lõimib kunstiga läbi iseseisvate loovtööde, nagu esitluste, plakatite, pildiliste mõistekaartide, erinevates tehnikates koostatud kaartide jmt;
- otsib ja kasutab kunstnike poolt koostatud keskkonnatemaatika pildiseeriaid;

Kehaline kasvatus

Õpilane:

- oskab orienteeruda (orienteerumine eeldab head kaardilugemisoskust, nagu leppemärkide tundmine, mõõtkava kasutamisoskus ning suundade määramine);

Muusika

Õpilane:

- saab koostada esitlusi mõne väiksema piirkonna kohta, milles on võimalus seostada piirkonna muusika ja loodusoludega;

1.7.Läbivad teemad.

Läbiv teema	Kujundavad oskused ja teadmised	Meetod
1. <u>Kultuuriline identiteet</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omandab algteadmisi kultuurilisest mitmekesisusest; • õpib tundma kodukoha ja teiste piirkondade looduslikku ning kultuurilist omapära ja selle väärtustamist; 	<ul style="list-style-type: none"> • töö õpikuga; • viktoriin; • esitlus; • õppeekskursioon; • vestlus;
2. <u>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suudab hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi ning mõistma, et kõik on pidevas muutumises ja arengus; • tutvustab geograafiaga seotud elukutseid, näiteks kartograaf, geoloog, meteoroloog jm; • võib külastada mõnd kaardifirmat, et tutvuda kaartide tegemisega või linnavalitsust, et näha, mis ülesanne on keskkonnanõunikul; 	<ul style="list-style-type: none"> • vestlus; • projekt; • harjutused, in-harjutused; • õppekäigud; • rollmängud; • arutelu;
3. <u>Teabekeskond</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab erinevatest allikatest infot otsida, seda kriitiliselt hinnata, töödelda, üldistada ja esitada; • oskab kasutada e-õpikeskkonda; 	<ul style="list-style-type: none"> • arvuti õppeprogrammid; • e-õpikeskkonda kasutamine; • konkursid, • olümpiaadid, • loov –ja projektitegevus; • klassivälised üritused;
4. <u>Tehnoloogia ja innovatsioon</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on kursis ja õpib kasutama kaasaegseid töövahendeid, nagu GPS, barometer jmt.; • oskab tutvustada erinevaid kaardiprogramme, töötada interaktiivsete kaartidega, kasutada <i>Google Earth</i>'i (virtuaalne Maa) võimalusi, õppida veebipõhises õpikeskkonnas ja rakendada õppimisel kõikvõimalikke muid uusi tehnoloogiaid; 	<ul style="list-style-type: none"> • arvutiklassis toimuvad ainetunnid; • interaktiivsetes olümpiaadides ja konkurssides osalemine; • e-õpikeskkonda kasutamine; • projektitöö;

5. <u>Tervis ja ohutus</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab keskkonna ja tervise vahelisi seoseid, näiteks õhu saastumise ja puhta magevee puudusega seotud probleemid, ilmastikuolud ja liiklusohutus, toiduainetööstuse teemade kaudu tervislik toit; • õpib tundma käitumisjuhiseid erinevates loodus- ja kultuurikeskkondades; 	<ul style="list-style-type: none"> • õppeekskursioonid; • klassivälised üritused; • õuestunnid; • tervisepäevad;
6. <u>Keskkond ja jätkusuutlik areng</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpib tundma keskkonnas ja ühiskonnas toimivate protsesside vahelisi seoseid; • prognoosib inimtegevuse tagajärgi ja analüüsib negatiivsete mõjude ennetamise võimalusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • ainetunnid; • õppeekskursioonid ja õuesõpe;
7. <u>Väärtused ja kõlblus</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õpib tundma maailma eri piirkondi – nende majandust, kultuuri, traditsioone; • suhtub mõistvalt ja tolerantselt teiste maade ja rahvaste kultuuri ning traditsioonidesse; 	<ul style="list-style-type: none"> • õpilaste loovtegevus; • kooliväliline töö; • koostöö sõpruskoolidega; • projektõpe; • ainenädalad; • töö jutustustega; • rollimängud; • integreeritud tunnid;
8. <u>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</u>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatusse tähtsust; • seostab kodanikuõiguste ja -kohustuste tunnetamist keskkonnaküsimustega; • edukalt kasutab teemaga seonduvaid uudis- ja arvamusartikleid; • analüüsib tekkinud olukorda, kuulab eri arvamusi ja püüab leida lahendusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • integreeritud tunnid; • väitlused; • paaris- või rühmatöö; • rollimängud; • planeerimisülesanded; • kooli spordipäevad; • projektõpe.

1.8. Füüsiline õpikeskkond

Soovitavalt toimuvad geograafiatunnid spetsiaalselt sisustatud klassiruumis e geograafiakabinetis, kus on internetiühendusega arvuti ja projektor. Praktiliste ja uurimuslike tööde tegemisel või arvutiga töötamisel on võimalik klass jagada rühmadeks.

Geograafia õpetamiseks vajalikud vahendid:

1. maailmaatlased ja Eesti atlased;
2. teedeatlas, Eesti põhikaardi leht kooli lähiümbruse kohta, mõned erikaardid;
3. seinakaardid: Eesti üldgeograafiline ja halduskaart, Euroopa üldgeograafiline ja poliitiline kaart, maailma üldgeograafiline ja poliitiline kaart, loodusvööndite ja kliimakaart;
4. gloobused;
5. kompassid;
6. kooliümbruse plaan või orienteerumiskaardid;
7. GPS ja lihtsamad mõõdistamisvahendid välitöödeks: mõõdulint, mall, mõõdulatt;

8. mineraalide, kivimite ja kivististe kollektsioon; peamisi kivimeid ja setteid (graniiti, liivakivi, paekivi, põlevkivi, liiv, savi, kruus, moreen, turvas, madalsoo- ja rabaturvas)
9. õppetstarbelised DVD-d, CD-d, videokassetid;
10. erialased teatmeteosed ja ajakirjad.

7. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 1, aastas – 35

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- tutvub erinevate kaartidega, õpib kasutama kaardi legendi, mõõdab vahemaid kaardil ja looduses, leiab kaardi mõõtkava abil tegelikke vahemaid, määrab suundi looduses ja kaardil, määrab koordinaate ja kellaega, leiab kohanimede registri abil tundmatuid kohti, iseloomustab kaartide abil etteantud kohta;
- saab esmase ettekujutuse maavärvinate ja vulkaanipursete levikust ja tekkepõhjustest;
- aru saab Maa sise- ja maakoore ehitusest ning laamade liikumisest;
- tutvub mitmesuguste kivimite ja setetega;
- eristab Eestis leiduvaid peamisi kivimeid ja setteid (graniiti, liivakivi, paekivi, põlevkivi, liiva, savi, kruusa, moreeni, turvast), samuti teab, kuidas kivimid tekivad ja milleks neid kasutatakse;
- teeb vahet erinevatel pinnavormidel (küngas, nõgu, org, mägi, mäeahelik, mäestik, tasandik, madalik, kiltmaa jne);
- oskab kaardil näidata suuremaid ja tuntumaid pinnavorme nii maailmas, Euroopas kui Eestis;
- saab aru, kuidas pinnamood mõjutab inimeste elu ja tegevust ning kuidas võivad pinnavormid aja jooksul muutuda;
- saab ettekujutuse maailma rahvaarvust ja selle muutumisest, rahvastiku paiknemisest maailmas, tihedamini ja hõredamini asustatud aladest ning linnastumisest;
- õpib kaardi abil iseloomustama riigi geograafilist asendit;
- harjutab graafikute ja erinevate diagrammide lugemisoskust.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
--------	------------------	---------	-------------

<p>1. KAARDIÕPETUS (10 tundi)</p> <p>Maa kuju ja suurus. Kaartide mitmekesisus ja otstarve. Üldgeograafilised ja temaatilised kaardid, sh maailma ja Euroopa poliitiline kaart. Trüki- ja arvutikaardid, sh interaktiivsed kaardid. Mõõtkava, vahemaade mõõtmise looduses ja kaardil. Suundade määramine looduses ja kaardil. Asukoht ja selle määramine, geograafilised koordinaadid. Ajavööndid.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) leiab vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutab atlase kohanimede registrit; 2) määrab suundi kaardil kaardivõrgu ja looduses kompassi järgi; 3) mõõdab vahemaid kaardil erinevalt esitatud mõõtkava kasutades ning looduses sammupaari abil; 4) määrab etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha; 5) määrab ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevuse maakera eri kohtades; 6) koostab lihtsa plaani etteantud kohast; 7) kasutab trüki- ja arvutikaarte, tabelleid, graafikuid, diagramme, jooniseid, pilte ja tekste, et leida infot, kirjeldada protsesse ja nähtusi, leida nendevahelisi seoseid ning teha järeldusi.</p>	<p>matemaatika</p> <p>ajalugu</p> <p>eesti keel</p> <p>võõrkeel</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Keskfond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Kultuuriline identiteet</p>
<p>2. GEOLOOGIA (8 tundi)</p> <p>Maa siseehitus. Laamad ja laamade liikumine. Maavärinad. Vulkaaniline tegevus. Inimeste elu ja majandustegevus seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades. Kivimid ja nende teke.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab jooniste abil Maa siseehitust ja toob näiteid selle uurimise võimalustest; 2) iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse: vulkanismi, maavärinaid, pinnavormide ja kivimite teket ning muutumist; 3) teab maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjusi, näitab kaardil nende peamisi esinemispiirkondi, toob näiteid tagajärgede kohta ning oskab võimaliku ohu puhul käituda; 4) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades; 5) selgitab kivimite murenemist, murendmaterjali ärakannet ja settimist ning sette- ja tardkivimite teket; 6) iseloomustab ja tunneb nii looduses kui ka pildil liiva, kruusa, savi, moreeni, graniiti, liivakivi, lubjakivi, põlevkivi ja kiviluht ning toob näiteid nende kasutamise kohta;</p>	<p>loodusõpetus</p> <p>füüsika</p> <p>bioloogia</p> <p>matemaatika</p> <p>võõrkeel</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Kultuuriline identiteet</p>

	7) mõistab geoloogiliste uuringute vajalikkust ja omab ettekujutust geoloogide tööst.		
<p>3. PINNAMOOD (8 tundi)</p> <p>Pinnavormid ja pinnamood. Pinnamoe kujutamine kaartidel. Mäestikud ja mägismaad. Inimese elu ja majandustegevus mägise pinnamoega aladel. Tasandikud. Inimese elu ja majandustegevus tasase pinnamoega aladel. Maailmamere põhjareljeef. Pinnamoe ja pinnavormide muutumine aja jooksul.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) on omandanud ülevaate maailma mägisema ja tasasema reljeefiga piirkondadest, nimetab ning leiab kaardil mäestikud, mägismaad, kõrgemad tipud ja tasandikud (kiltmaad, lauskmaad, madalikud, alamikud);</p> <p>2) iseloomustab suuremõtkavalise kaardi järgi pinnavorme ja pinnamoodi;</p> <p>3) iseloomustab piltide, jooniste ja kaardi järgi etteantud koha pinnamoodi ning pinnavorme;</p> <p>4) kirjeldab joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostab ookeani keskaheliku ja süvikut paiknemise laamade liikumisega;</p> <p>5) toob näiteid pinnavormide ja pinnamoe muutumisest erinevate tegurite (murenemise, tuule, vee, inimtegevuse) toimel;</p> <p>6) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta mägistel ja tasastel aladel, mägedes liikumisega kaasnevatest riskidest ning nende vältimise võimalustest.</p>	<p>füüsika</p> <p>ajalugu</p> <p>kehaline kasvatus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Teabekeskond</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p>
<p>4. RAHVASTIK (9 tundi)</p> <p>Riigid maailma kaardil. Erinevad rassid ja rahvad. Rahvastiku paiknemine ja tihedus. Maailma rahvaarv ja selle muutumine. Linnastumine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab etteantud riigi geograafilist asendit;</p> <p>2) nimetab ja näitab maailmakaardil suuremaid riike ning linnu;</p> <p>3) toob näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta ning väärtustab eri rahvaste keelt ja traditsioone;</p> <p>4) leiab kaardilt ja nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning iseloomustab rahvastiku paiknemist etteantud riigis;</p> <p>5) iseloomustab kaardi ja jooniste järgi maailma või mõne piirkonna rahvaarvu muutumist;</p> <p>6) kirjeldab linnastumist, toob näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.</p>	<p>füüsika</p> <p>matemaatika</p> <p>võõrkeel</p>	<p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p> <p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p>

1.3. Õppetegevused

Geograafia õpetamiseks kasutatakse järgmised õppemeetodid:

- atlasest või internetist vajaliku kaardi leidmine;
- praktilised tööd;
- iseseisvad tööd;
- rühmatööd sh tööd paarides;
- IKT kasutamine;
- töö teabeallikatega;
- arutelud;
- skeemide ja tabelite koostamine;
- töö tekstiga;
- esitlused;
- ettekanded.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1. Praktilised ülesanded kooliümbruse kaardiga. Ilmakaarte ja asimuuti määramine kompassiga. Kaardi järgi objektide leidmine ja asukohta kirjeldamine ning sammupaariga vahemaade mõõtmine.
2. Info leidmiseks interaktiivse kaardi kasutamine (vahemaade mõõtmine, aadressi järgi otsing, koordinaatide määramine, objektide leidmine ja tähistamine).
3. Kivimite (liivakivi, lubjakivi, põlevkivi, kivisöe, graniidi) ja setete (liiva, kruusa, savi) iseloomustamine ning võrdlemine.
4. Teabeallikate põhjal lühiülevaate või esitluse koostamine ühest geoloogilisest nähtusest (maavärinast või vulkaanist) või mõne piirkonna iseloomustamine geoloogilisest aspektist
5. Kaartide ja muude teabeallikate järgi ühe piirkonna pinnavormide ja pinnamoe iseloomustuse koostamine.
6. Kaartide ja muude teabeallikate järgi ühe riigi üldandmete ja sümboolika leidmine, geograafilise asendi ja rahvastiku paiknemise iseloomustamine.

1.4. Hindamine

Teadmiste ja oskuste hinded viiepallisüsteemis:

Hindega “5” (“väga hea”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “5”, kui õpilane on saanud 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “4” (“hea”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuste hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “4”, kui õpilane on saanud 75-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “3” (“rahuldav”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “3”, kui õpilane on saanud 50-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “2” (“puudulik”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “2”, kui õpilane on saanud 20-49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “1” (“nõrk”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “1”, kui õpilane on saanud 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust. Samuti Hindega “1” hinnatakse ka põhjuseta õigel ajal või peale koolist puudumist kokkulepitud ajal esitamata/tegemata tööd. Kui hindamisel või töö sooritamise ajal tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, siis hinnatakse õpilase töö hindega “1”.

Kirjaliku töö hindamismudel:

hinne «5» («väga hea») - 90 – 100 %
 hinne «4» («hea») - 75 – 89 %
 hinne «3» («rahuldav») - 50 – 74 %
 hinne «2» («puudulik») - 20 – 49 %
 hinne «1» («nõrk») - 0 – 19 %

Praktilise töö hindamismudel (uurimuslikud tööd):

Kriteerium	Hinne «5»	Hinne „4“	Hinne „3“	Hinne „2“
Vormistus	korrekne vormistus: hästiloetav käekiri puhas- ei esine sodimist loogilise ja järjestikuse paigutusega	esineb vormistusvigu (1 alljärgnev): mitteloetav käekiri sodimine lahenduse segamini paigutus	esineb palju vormistusvigu (vähemalt 2 alljärgnevat): mitteloetav käekiri sodimine lahenduse segamini paigutus	ülesanne on lahendamata
Lahenduskäik	kirjas on: algandmed arvutus vastus	kirjas on: arvutus vastus	kirjas on vaid vastus	ülesanne on lahendamata
Vastuse õigsus	arvutuse vastus on õige ja täislausega esitatud	arvutuse vastus on õige	arvutuse vastus on poolik	vastus on vale või puudu
Esitlus	Esitlus on näitlikustatud slaidiprogrammiga. Esitlus tehakse selgelt väljendudes, täislausetega ja ladusa lauseseadega. Esitlus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitlus tehakse selgelt väljendudes, täislausetega ja ladusa lauseseadega. Esitlus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitlus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitlust ei

1.5. Kasutatav õppematerjal

1. Raivo Aunap, Are Kont, Jussi Jauhiainen „Loodusgeograafia õpik 7. klassile“.

2. Helle Kont, Kersti Lepasaar „Loodusgeograafia töövihk 7. klassile“.
3. Matti Palosaari, Pirkko Kenno, Jukka Vahtola ja /kirjastus a/s «Otava», Kooliatlas.
4. Avita, Eesti atlas koolidele.
5. Raivo Aunap, Eesti atlas.
6. Географический атлас мира, Рига «Яна Сета», Москва

8. KLASS

Õppetundide arv nädalas – 2, aastas – 70

1.1. Õpitulemused

Õpilane:

- õpib iseloomustama kliimat erinevates kliimavöötmetes;
- arendab kaardilugemisoskust, nähtuste seostamise oskust, võrdlemisoskust, kliimadiagrammide ja kliimakaartide lugemisoskust;
- õpib tundma maailmamere eri osasid – ookeane ja meresid –, vaatleb nende temperatuuri, soolsuse ja jääolude erinevust;
- õpib kaartide ja infoallikate abil iseloomustama jõgesid ja järvesid;
- omandab teadmise Maa tsonaalsusest ning looduses esinevate protsesside seostest, samuti looduse ja inimtegevuse vastastikustest seostest.

1.2. Õppesisu

Teemad	Õpitavad oskused	Lõiming	Läbiv teema
<p>1. KLIIMA (15 tundi)</p> <p>Ilm ja kliima. Kliimadiagrammid ja kliimakaardid. Kliimat kujundavad tegurid. Päikesekiirguse jaotumine Maal. Aastaaegade kujunemine. Temperatuuri ja õhurõhu seos. Üldine õhuringlus. Ookeanide, merede ja pinnamoe mõju kliimale. Kliimavöötmed. Ilma ja kliima mõju inimtegevusele.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, mis näitajatega iseloomustatakse ilma ja kliimat; 2) leiab teavet Eesti ja muu maailma ilmaolude kohta ning teeb selle põhjal praktilisi järeldusi oma tegevust ja riietust planeerides; 3) selgitab päikesekiirguse jaotumist Maal ning teab aastaaegade vaheldumise põhjusi; 4) iseloomustab joonise järgi üldist õhuringlust; 5) selgitab ookeanide, merede ja pinnamoe mõju kliimale; 6) leiab kliimavöötmete kaardil põhi- ja vahekliimavöötmed ning viib tüüpilise kliimadiagrammi kokku vastava kliimavöötmega; 7) iseloomustab ja võrdleb temaatiliste kaartide ja kliimadiagrammide järgi etteantud 	<p>matemaatika</p> <p>eesti keel</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>loodusõpetus</p> <p>bioloogia</p> <p>füüsika</p>	<p>Keskkond ja jätkusuutlik areng</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Kultuuriline identiteet</p>

	kohtade kliimat ning selgitab erinevuste põhjusi; 8) toob näiteid ilma ja kliima mõjust inimtegevusele.		
<p>2. VEESTIK (14 tundi)</p> <p>Veeressursside jaotumine Maal. Veeringe. Maailmameri ja selle osad. Temperatuur, soolsus ja jääolud maailmamere eri osades. Mägi- ja tasandikujõed, vooluvee mõju pinnamoe kujunemisele. Jõgede veerežiim, üleujutused. Järved ja veehoidlad. Veekogude kasutamine ja kaitse.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) seostab etteantud piirkonna veekogude arvukuse ja veetaseme muutused kliimaga; 2) iseloomustab ja võrdleb teabeallikate järgi meresid, sh Läänemerd, ning toob esile erinevuste põhjused; 3) iseloomustab ja võrdleb jooniste, fotode, sh satelliidifotode ja kaartide põhjal jõgesid ning vee kulutatavat, edasikandvat ja kuhjavat tegevust erinevatel lõikudel; 4) põhjendab teabeallikate, sh kliimadiagrammide abil veetaseme muutumist jões; 5) iseloomustab teabeallikate põhjal järvi ja veehoidlad ning nende kasutamist; 6) iseloomustab veeringet, selgitab vee ja veekogude tähtsust looduses ja inimtegevusele ning toob näiteid vee kasutamise ja kaitse vajaduse kohta. 	loodusõpetus bioloogia matemaatika võõrkeel keemia	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet

<p>3. LOODUSVÖNDID (41 tundi)</p> <p>Looduskomponentide (kliima, muldade, taimkatte, loomastiku, veestiku, pinnamoe) vastastikused seosed. Loodusvööndid ja nende paiknemise seaduspärasused. Jäävöönd. Tundra. Parasvöötme okas- ja lehtmets. Parasvöötme rohtla. Vahemereline põõsastik ja mets. Kõrb. Savann. Ekvatoriaalne vihmamets. Kõrgusvööndilisus erinevates mäestikes. Inimtegevus ja keskkonnaprobleemid erinevates loodusvööndites ning mäestikes.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb joonistel ja piltidel ära loodusvööndid ning iseloomustab kaardi järgi nende paiknemist;</p> <p>2) iseloomustab loodusvööndite kliimat, veestikku, mullatekke tingimusi, tüüpilisi taimi ja loomi ning analüüsib nendevahelisi seoseid;</p> <p>3) tunneb ära loodusvööndite tüüpilised kliimadiagrammid ning joonistel ja piltidel maastiku, taimed, loomad ja mullad;</p> <p>4) teab kõrgusvööndilisuse tekkepõhjust ning võrdleb kõrgusvööndilisust eri mäestikes;</p> <p>5) selgitab liustike tekkepõhjust ning iseloomustab nende paiknemist ja tähtsust;</p> <p>6) toob näiteid looduse ja inimtegevuse vastasmõju kohta erinevates loodusvööndites ja mäestikes;</p> <p>7) iseloomustab ja võrdleb teabeallikate põhjal etteantud piirkondi: geograafilist asendit, pinnamoodi, kliimat, veestikku, mullastikku, taimestikku, maakasutust, loodusvarasid, rahvastikku, asustust, teedevõrku ja majandust ning analüüsib nendevahelisi seoseid.</p>	<p>füüsika</p> <p>bioloogia</p> <p>kehaline kasvatus</p> <p>matemaatika</p> <p>kunst</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Teabekeskond</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Tervis ja ohutus</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Kultuuriline identiteet</p>
--	---	--	---

1.3. Õppetegevused

Geograafia õpetamiseks kasutatakse järgmised õppemeetodid:

- uurimuslik töö;
- veebipõhine test;
- atlasest või internetist vajaliku kaardi leidmine;
- kohanimede registri kasutamine;
- kirjalik töö;
- kontrolltöö;
- praktilised tööd;
- iseseisvad tööd;
- rühmatööd sh tööd paarides;
- IKT kasutamine;
- töö teabeallikatega;
- arutelud;
- skeemide ja tabelite koostamine;
- töö tekstiga;
- esitlused;
- ettekanded.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1. Internetist ilma andmete leidmine ja nende põhjal ilma iseloomustamine etteantud kohas.
2. Kliima võrdlemine kliimakaartide ja -diagrammide järgi kahes etteantud kohas ning erinevuste selgitamine.
3. Jooniste, fotode, sh satelliidifotode ja kaartide järgi vooluvee kulutava ja kuhjava tegevuse uurimine etteantud jõe erinevatel lõikudel.
4. Teabeallikate järgi ülevaate koostamine etteantud mere kohta.
5. Teabeallikate põhjal etteantud piirkonna iseloomustuse koostamine, kus on analüüsitud looduskomponentide vastastikuseid seoseid ning inimtegevust ja keskkonnaprobleeme.
6. Ühe loodusvööndi kohta mõistekaardi koostamine.

1.4. Hindamine

Teadmiste ja oskuste hinded viiepallisüsteemis:

Hindega “5” (“väga hea”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “5”, kui õpilane on saanud 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “4” (“hea”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “4”, kui õpilane on saanud 75-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “3” (“rahuldav”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “3”, kui õpilane on saanud 50-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “2” (“puudulik”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “2”, kui õpilane on saanud 20-49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

Hindega “1” (“nõrk”) hinnatakse suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega “1”, kui õpilane on saanud 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust. Samuti Hindega “1” hinnatakse ka põhjusega õigel ajal või peale koolist puudumist kokkulepitud ajal esitamata/tegemata tööd. Kui hindamisel või töö sooritamise ajal tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, siis hinnatakse õpilase töö hindega “1”.

Kirjaliku töö hindamismudel:

hinne «5» («väga hea»)	- 90 – 100 %
hinne «4» («hea»)	- 75 – 89 %
hinne «3» («rahuldav»)	- 50 – 74 %
hinne «2» («puudulik»)	- 20 – 49 %
hinne «1» («nõrk»)	- 0 – 19 %

Praktilise töö hindamismudel (uurimuslikud tööd):

Kriteerium	Hinne „5“	Hinne „4“	Hinne „3“	Hinne „2“
Vormistus	korrektnel vormistus: hästiloetav käekiri puhas- ei esine sodimist loogilise ja järjestikuse paigutusega	esineb vormistusvigu (1 alljärgnev): mitteleetav käekiri sodimine lahenduse segamini paigutus	esineb palju vormistusvigu (vähemalt 2 alljärgnevat): mitteleetav käekiri sodimine lahenduse segamini paigutus	ülesanne on lahendamata
Lahenduskäik	kirjas on: algandmed arvutus vastus	kirjas on: arvutus vastus	kirjas on vaid vastus	ülesanne on lahendamata
Vastuse õigsus	arvutuse vastus on õige ja täislausega esitatud	arvutuse vastus on õige	arvutuse vastus on poolik	vastus on vale või puudu
Esitus	Esitus on näitlikustatud slaidiprogrammiga. Esitus tehakse selgelt väljendudes, täislausetega ja ladusa lauseseadega. Esitus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitus tehakse selgelt väljendudes, täislausetega ja ladusa lauseseadega. Esitus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitus on loogiliselt ülesehitatud ja on tehtud vastavalt tulemustele ka järelused.	Esitlust ei

1.5. Kasutatav õppematerjal

1. «Физическая география земного шара», Коолибри 1998
2. „Maailma atlas“ Eesti entsüklopeediakirjastus, 2000
3. Matti Palosaari, Pirkko Kenno, Jukka Vahtola ja /kirjastus a/s «Otava», Kooliatlas.
4. Avita, Eesti atlas koolidele.
5. Raivo Aunap, Eesti atlas.
6. Учебник географии 8 класса, Авита, 1999